

Strategiakauden 2017-2021 arviointi

Kärkihankkeiden arviointi, tiivistelmä

Kaupunginvaltuuston seminaari
4.-5.2.2021

Helsinki

Johdanto

- Seitsemän kärkihankkeen ja HNH2035-ohjelman kokonaisuutta arvioidaan osana kaupunkistrategian toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia
- Arviointia on tehty yhteistyössä kärkihankkeiden kanssa kanslian strategiosaaston johdolla. Arviointia on käsitelty kaupungin johtoryhmän seminaarissa 26.-27.11.2020 ja johtoryhmässä 15.12.2020

Tavoitteena on tulevalle strategiakaudelle vaikuttavammat ja paremmin koordinoitunut strategiset toimenpiteet

Strateginen hankesalkku 2017-2021

Kaupunkistrategian tavoitteet

Maailman
toimivin
kaupunki

Kestävän
kasvun
turvaaminen

Uudistuvat
palvelut

Vastuullinen
taloudenpito

Edunvalvonnan
vahvistaminen

Kärkihankkeet

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen
johtamisrakenne

Mukana-ohjelma
Eriarvoisuuden vähentäminen ja nuorten syrjäytymishaaste

Liikkumisohjelma

Merellinen strategia

Maapolitiikka

Toimitilastrategia

Kävelykeskusta ja maanalainen
kokoojakatu

Strategisia hankkeita

Hiilineutraali Helsinki 2035

Digiohjelma

Helsinki Energy Challenge

SDG/VLR -kokonaisuus

Katutyöt

Koronakriisin
palautumisohjelma

Hyvinvointi-
hankkeet

Tekniset
hankkeet

Helsinki

28.1.2021

Tavoitteet, toteutuminen ja arvio vaikuttavuudesta

Hanke	Olellisimmat tavoitteet 2017 – 2021	Toteutumisaste ennuste (4/21)	Vaikutus strategian toteuttamiseen
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	<ul style="list-style-type: none"> Lisätään kuntalaisten hyvinvointia, terveyttä, turvallisuutta ja toimintakykyä, ehkäistään sairauksia ja syrjäytymistä, vahvistetaan osallisuutta sekä vähennetään hyvinvointi- ja terveyseroja. Päätavoitteena oli luoda johtamis- ja koordinaatorakenne. Työtä toteutetaan mm kaupungin hyvinvointisuunnitelman 110 toimenpiteen avulla. 		
Mukana -ohjelma	<ul style="list-style-type: none"> Systeeminen muutos: lasten ja nuorten syrjäytyminen, ylisukupolvisen syrjäytymisen periytyminen ja alueellinen eriytyminen vähenevät Helsingissä. Pitkän aikavälin muutostavoite: kaikilla lapsilla ja nuorilla on kavereita ja ainakin yksi turvallinen aikuinen elämässään, jokainen saa peruskoulun jälkeisen koulutuksen ja lapsuusajan lähtökohdat eivät rajaa nuoren mahdollisuuksia hyvään tulevaisuuteen 		
Liikkumisohjelma	<ul style="list-style-type: none"> Liikkumisen edistäminen integroituu osaksi kaupungin perustoimintaa, edistetään kaikkien yhteisenä asiana. Ohjelman 57 toimenpidettä lisäävät arkiliikkumisen helppoutta ja houkuttelevuutta kaiken ikäisillä helsinkiläisillä. Kaupunkilaisten ja toimijoiden tietoisuus arkiliikkumisen hyödyistä ja mahdollisuuksista lisääntyy. 		
Merellinen strategia	<ul style="list-style-type: none"> Helsinki on vetovoimainen ja toimiva merikaupunki merelliset palvelut, matkailupalvelut ja virkistymismahdollisuudet ovat kaikkien ulottuvilla ja Helsinki vaalii meriluontoaan. 		
Hiilineutraali Helsinki 2035, päästövähennysohjelma	<ul style="list-style-type: none"> Hiilineutraaliustavoitteen saavuttamisen kannalta keskeisten linjausten valmistelu ja toteuttaminen Ohjelman vaikuttavuuden jatkuva arviointi 		
Maapoliittiset linjaukset	<ul style="list-style-type: none"> Kaupungin tontinluovutusta koskevat linjaukset Kaupungin maanhankintaa ja muita maapoliittisia toimenpiteitä koskevat linjaukset 		
Toimitilastrategia	<ul style="list-style-type: none"> Kiinteistökannan laadun parantaminen, laaturiskien hallinnan parantaminen ja sisäilmaongelmien vähentäminen Tilatehokkuuden edistäminen ja tyhjiksi jääneiden arvorakennusten parempi hyödyntäminen. 		
Kävelykeskusta ja maanalainen kokoojakatu	<ul style="list-style-type: none"> Selvitetään ydinkeskustan viihtyisyyttä ja toiminnallisuutta edistävän kävelykeskustan merkittävämmän laajentamisen sekä keskustan läpiajoliikennettä ja satamien raskasta liikennettä katutilassa vähentävän maanalaisen kokoojakadun edellytykset. 		

Kärkihankekohtaisia merkittäviä onnistumisia

- Kaupunkiyhteinen tekeminen **merellisyyden, liikkumisen, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä sekä lasten ja nuorten syrjäytymisen** ehkäisyssä on kasvanut ja vahvistunut.
- **Päästövähennystavoitteen** prioriteettia on saatu nostettua kaupunkitasolla - HNH 2035 hankkeen tekemisen fokusta on saatu käännetty kohti isoja asioita.
- Helsingin kaupungin ensimmäiset **tontinluovutusta koskevat linjaukset** on otettu käyttöön.
- Valmisteilla olevaan **maalalaiseen yleiskaavan** löydettiin edellisen yleiskaavan keskustatunnelia parempi maanalaisen kokoojakadun linjaus, mikä mahdollistaa myös muut maanalaiset hankkeet keskustassa.
- Kaupunkiympäristön toimiala aloittaa 2021 alusta uudella **tilanhallinnan toimintamallilla ja organisaatiolla** (RYA)

2017-2021 kärkihankkeiden keskeiset opit

Laajat kokonaisuudet rakentuvat asteittain kaupunkiyhteiseksi tehtäväksi, jolloin ymmärrys, tahtotila ja vaikuttavuus kasvaa.

Eri kokoluokan konkreettisten toimenpiteiden toteuttaminen ja niistä viestiminen vahvistavat mielikuvaa kehittyvästä kaupungista.

Ymmärrys lisääntynyt siitä, että laajavaikutteisten muutosten toteuttaminen vaatii toimintakulttuurin muutosta koko kaupungin organisaatiossa.

Keskityttävä pienempään määrään entistä vaikuttavampia toimenpiteitä.

Systeminen muutos on tärkeää kiinnittää konkreettiseen tekemiseen. Tarvitaan systemaattisuutta isosti, mutta myös "pieniä tekoja".

Hankkeiden etenemisen riskit voivat sisältää myös poliittisen sitoutumisen muuttumisen hankkeen aikana

Kaikkien hankkeen kannalta kriittisten tahojen osallistaminen riittävällä tasolla haastavaa

Huomioitavaksi jatkossa

Viestintä on oleellinen keino edistää hanketoimintaa

Kärkihankkeiden on kyettävä tasapainoilemaan vaikuttavasti operatiivisen tekemisen ja strategisen vaikuttamisen välillä

Kehittämistyöhön tulee varata riittävät resurssit kaikissa kriittisissä paikoissa (ei ainoastaan hankkeesta vastaavassa yksikössä)

Poikkihallinnollisissa hankkeissa kaikkien kriittisten tahojen oikea-aikainen osallistuminen valmisteluun ja toteutukseen kriittistä

Strategiahankkeiden jatko

- **Kaupunkiyhteisiä ja kokonaisvaltaisia keinoja** strategian tärkeimpien päämäärien saavuttamiseksi tarvitaan myös jatkossa mm. kaupunkilaisten kannalta vaikuttavan tekemisen varmistamiseksi. Onnistuminen kaupunkiyhteisissä ohjelmissa ja hankkeissa edellyttää riittävää tavoitteiden mukaisten toimeenpanon ja resursoinnin suunnittelua varhaisessa vaiheessa.
- Kanslian strategiasaston uudessa organisaatiossa on varauduttu tulevan strategian tavoitteista johdettujen toteutuskokonaisuuksien suunnitteluun ja seurantaan mm. perustamalla kehitysyksikkö, jonka keskeisiä tavoitteita on strategiassa määritettyjen ohjelmien, hankkeiden ja kokeilujen yhteiset menetelmät ja yhteinen seurantamalli.
Onnistuminen edellyttää riittävän yhtenäistä muutoshankkeiden hallintamallia sekä kaupunki- että toimialatasolla
- Miten tärkeimmät kaupunkiyhteiset teemat (esim. kärkihankkeet) organisoidaan toimeenpantaviksi kokonaisuuksiksi riippuu valtuuston linjauksista osana uuden kaupunkistrategian valmistelua. Strategiasasto vastaa toimialojen, virastojen ja liikelaitosten strategisten asioiden tukemisesta ja mahdollistamisesta.
- Kärkihankkeet on tulosten arvioinnin ja toimintaympäristötietojen pohjalta jaettu seuraavassa kolmeen luokkaan keskustelun pohjaksi:
 1. Yhteinen strateginen ohjelma yli valtuustokauden mahdollistaa vaikuttavamman tavoitteiden toteuttamisen
 2. Yhteinen strateginen ohjelma voi edistää onnistumista strategian tavoitteissa
 3. Nykyiset kärkihankkeet, jotka tässä muodossa ehdotetaan päättyväksi valtuustokauden loppuun

Näkemys 2017-2021 kärkihankkeiden jatkosta (1/2)

	Vastuhenkilöt	Perustelut	Ajatuksia jatkoa varten
1. Yhteinen strateginen ohjelma tarvitaan			
Hiilineutraali Helsinki 2035 -päästövähennys-ohjelma	Pj: Sami Sarvilinna Projektipäällikkö Kaisa-Reeta Koskinen (Kymp)	Tavoite asetettu 2035. Hiilineutraalisuustavoitteisiin pääseminen edellyttää rohkeita ja yhteisiä toimia. Tavoitteiden saavuttaminen nyt tunnistetuilla tavoitteilla epävarmaa.	<ul style="list-style-type: none">• Yhteinen ohjelma-/hankemainen lähestyminen tukee kaupunkitason tietoisuuden nostamista, teknologian hyödyntämistä ja yhteisiä käytäntöjä entistä tavoitteellisemmassa toimeenpanossa.• Yhteinen ohjelma on tarpeellinen suorien kasvihuonepäästöjen vähentämiseksi 80% 2035 mennessä. Toimenpiteet on pääosin tarkennettavissa toimialoille, virastoille ja liikelaitoksille suoraan toiminnanohjauksen tavoitteiksi linjavastuuseen.
Liikkumisohjelma	Pj: Tarja Loikkanen Projektipäällikkö Minna Paajanen (Kuva/liikunta) + 2	Liikkumisen edistäminen kaikissa väestöryhmissä on tulevaisuudessakin keskeinen tavoite. Kärjessä varhaiskasvatuksen ja opetuksen liikunnallistaminen.	<ul style="list-style-type: none">• Viestinnällinen, tarkkaan kohdistettu, motivaatioon ja tunteisiin vetoava kampanjallinen muutosprojekti on mahdollinen vaihtoehto jatkossa.• Liikkumisen toimenpiteet, jotka on vietävissä osaksi peruspalveluja tulee tunnistaa, arvioida kustannushyödyt ja viedä osaksi peruspalveluja, jotta systeeminen muutos toteutuu. Yhteys hyte-rakenteeseen huolehdittava.
2. Yhteinen ohjelma voi edistää onnistumista			
Mukana-ohjelma	Pp: Liisa Pohjolainen Projektipäällikkö Piia Pelimanni (Kasko) +2	Lasten ja nuorten hyvinvoinnin turvaaminen, mielenterveysongelmien ennaltaehkäisy ja harrastusmahdollisuuksien turvaaminen ovat jatkossakin kaupungin haasteina. Korona on lisännyt oppivajeen riskiä ja syrjäytymisriskiä.	<ul style="list-style-type: none">• Fokusoitu ohjelma/hanke pohjautuen syrjäytymisen ja segregatiovaikutusten arviointiin eri toiminnoissa sisältäen mahdollisesti myös muut kuin lapset ja nuoret. Juuri-syy analyysi, ja siitä terävä kärki (esim. asuntopolitiikka, mielenterveys.) Talouden ohjaavan vaikutuksen hyödyntäminen. Koronakriisistä palautuminen tärkeä yhteinen näkökulma. Nuorten hyvinvoinnin paikallisiin ilmiöihin vastaamiseen ei ole rakennetta.

Näkemykset 2017-2021 kärkihankeiden iatkosta (2/2)

	Vastuuhenkilöt	Perustelut	Ajatuksia jatkoa varten
3. Kärkihanke ehdotetaan integroitavaksi perustoimintaan strategiakauden päättyessä (avainhenkilöt lähtökohtaisesti linjassa)			
Merellinen strategia	Pj: Marja-Leena Rinkineva Projektipäällikkö: Minttu Perttula (Kanslia/elo)	Merellistä prosessia tulee vahvistaa kaikilla toimialoilla ja koordinoida myös jatkossa. Kokonaisuutta voidaan kuitenkin johtaa myös linjatyönä.	<ul style="list-style-type: none">Merellisyys Helsingin vahvuutena ja hyödynnettävänä resurssina on edelleen kehitettävissä oleva ja konkretisoitava potentiaali.Merellisen strategian toimenpiteiden toteutumisen jatko tulee varmistaa. Operatiivisen saaristohuollon, matkailun, vesiliikenteen suunnittelua ja vastuita tulee kehittää ja yhteistyötä sujuvoittaa edelleen.
Maapoliittiset linjaukset	Pj: Mikko Aho Projektipäällikkö Sami Haapanen (Kymp)	Linjaukset on päätetty, ei tarvetta jatkaa hankemuotoisena.	<ul style="list-style-type: none">Kymp ja kanslia huolehtivat toimeenpanosta. Linjaukset tarkistukseen kun on tarpeen, mutta ei heti ensi kaudella.
Toimitilastrategia	Pj: Mikko Aho Projektipäällikkö Sari Hildén (Kymp)	Toimitilastrategian toimenpiteet ovat vasta lähtemässä toteutukseen, ensi kausi on vasta todellinen toteutusaika. Toimenpiteet voidaan pääosin vastuuttaa linjaan.	<ul style="list-style-type: none">Kaupunkitason seuranta ja koordinointi varmistettava tavoiteasetannassa. Palveluverkon kehittäminen on kiinteässä yhteydessä talouden sopeuttamiseen ja edellyttää kaupunkiyhteistä koordinoitua.
Kävelykeskusta ja maanalainen kokoojakatu	Pj: Tuula Saxholm Projektipäällikkö: Katariina Baarman (Kanslia/taso)	Laaja kokonaisuus, joka ei ole ratkaistavissa määrämuotoisella hankkeella. Asiana keskustan elinvoiman turvaaminen on poikkeuksellisen suuressa kriisissä koronan myötä.	<ul style="list-style-type: none">Globaalisti kaikkien valtioiden pääkaupungeissa on samankaltainen tilanne.Keskustan elinvoiman turvaamisen polku on huolella mietittävä ja vaatii useita eri toimenpiteitä.
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	Pj: Tommi Laitio Projektipäällikkö Stina Högnabba (Kanslia/straos)	Tavoitteena ollut Hyte-johtamisrakenne on toiminnassa. Tämän kehittämistä voidaan jatkaa linjassa koordinoituna. Tässä muodossa kaupunkistrategian hankkeelle ei ole tarvetta.	<ul style="list-style-type: none">Jos kansallinen sote-uudistus toteutuu on hyte-johtamisrakenne uusittava uuden rakenteen ja lainsäädännön mukaiseksi. Hyten alueellinen rakenne on ratkaistava.